

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Питання формування культури безпеки виступає однією із соціально-педагогічних проблем, нерозривно пов'язаних з питаннями будівництва громадянського суспільства і правової держави.

У сучасному інформаційному соціокультурному просторі центром проблем виступає людина: її діяльність зумовлює виникнення різного роду небезпек і, як наслідок, — людина разом з іншими живими організмами стає жертвою цих небезпек. Отже, людина одночасно є причиною і наслідком кризових ситуацій, які виникають у різних куточках світу.

Питання безпеки життя і здоров'я людини тісно пов'язані із процесом сталого розвитку людства. У ХХІ столітті цю проблему треба розглядати як одну із пріоритетних у діяльності світової спільноти в умовах глобалізації всіх сфер життєдіяльності людства: матеріально-виробничої, побутової, соціально-політичної, культурно-духовної. Зважаючи на це, ще на початку 90-х років ХХ століття фахівцями ООН розроблена стратегічна Концепція сталого розвитку людської спільноти, так званий Порядок денний на ХХІ століття. Мета концепції - створення умов для безпечного існування як кожної окремої людини сучасності, так і наступних поколінь. Суть її полягає в обов'язковій узгодженості економічного, екологічного та людського розвитку таким чином, щоб від покоління до покоління не погіршувалися якість та безпека життя людей, стан навколишнього середовища й відбувався соціальний прогрес, який визнає потреби кожної людини.

Реалізація Концепції сталого розвитку неможлива без підготовки людини до активної участі у забезпеченні тривалого повноцінного життя в суспільстві, що динамічно змінюється. Успіх цього задуму можливий лише за умови усвідомлення кожною людиною, що безпека її власного життя і безпека всього людства полягає у формуванні чітких світоглядних засад. Бо від знань людини, її ефективних дій, правильності рішень, моральних принципів залежить, чи вдасться вберегти життя на землі. Саме розвиток усіх ланок освіти з питань

безпеки людини надасть кожній людині можливість зрозуміти важливість свого гармонійного існування в навколишньому середовищі, а також навчить приймати правильні рішення в умовах виникнення різного роду небезпек.

На основі досвіду міжнародних і українських науковців у сфері безпеки життєдіяльності в Україні розроблена й прийнята відповідна Концепція освіти. Згідно із Концепцією освіти з напрямку «Безпека життя і діяльності людини», основними завданнями, зокрема соціально-педагогічної сфери, є: формування культури безпеки людини, її відповідних моральних цінностей, поглядів, поведінки тощо; забезпечення певного стану індивідуальної захищеності людини шляхом формування і розвитку тих якостей особи, що сприяють розвитку безпеки, а також необхідних знань та вмінь; інтенсифікація методичної, наукової та інших форм освітньої роботи з напрямку безпеки життєдіяльності людини як у закладах освіти, так і поза ними; сприяння підвищенню ефективності роботи державної системи з безпеки населення шляхом навчання і підготовки людей до їх адекватної взаємодії, активної позиції щодо вдосконалення державної системи, у тому числі - у законодавчій сфері; удосконалення управління освітою всіх верств населення за критеріями напрямку безпеки життєдіяльності людини.

Пріоритетним напрямом підготовки є формування правильної соціальної позиції особи щодо власної безпеки, мотивація її безпечної поведінки в побуті, на виробництві, в інших сферах існування, засвоєння певних знань та вмінь з акцентом на запобігання можливої шкоди. Необхідним напрямом навчання є також підготовка до дій у небезпечних ситуаціях, що об'єктивно склалися, заради зменшення потенційно можливих втрат (пошкоджень).

Безпека особи розглядається як результат взаємоузгодженої співпраці державної системи підтримки безпеки людини і системи освіти. Зміст освіти, її структура, технологія навчання формуються з позиції, що людина є найголовнішим об'єктом захисту від чинників ризиків.

Вочевидь, саме освіта є тією галуззю, яка спроможна докорінно поліпшити безпечне існування суспільства, тому, безперечно, що освіченість нації стає запорукою її безпеки.